

Dosarul nr. 3ra-279/24
2-23 171662-01-3ra-22032024

Prima instanță: Judecătoria Drochia, sediul Rîșcani (S. Godorogea)
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (A. Garbuz, Iu. Grosu, A. Ciobanu)

ÎNCHEIERE

26 martie 2024

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

Completul de judecată, în componența:
Președinte, judecător
Judecători

Stela Procopciuc
Diana Stănilă
Ion Malanciuc

examinând admisibilitatea recursului depus de Rotaraș Mihail,
în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de Rotaraș Mihail împotriva Consiliului electoral de circumscripție electorale raionale Drochia nr. 14; Consiliul electoral al circumscripției electorale satești Nicoreni nr. 14/16, candidatul PSRM la funcția de primar al satului Nicoreni, raionul Drochia, Podcovali Eduard, terți: Anghel Ana; Ștefanet Viorica; Scutelinic Alexandru; Romaniuc Olga; Popovici Alexandra; Cazacu Marius; Rotaru Oleg; Tropoțel Tudor; Romaniuc Serghei; Tarpan Nicolai; Tarpan Elena; Tropoțel Lucia; Crîșmaru Viorica; Rotaru Daria; Ștefanet Sergiu; Furtuna Larisa; Scutelnic Ion; Ștefanet Tamara; Ștefanet Marian; Sciastlivîi Tudor; Dumbrava Lilia; Ștefanet Iulia; Romaniuc Natalia; Guțu Rita; Anghel Elena; Ștefanet Ilie; Scutelinic Iulia; Ștefanet Valentin; Romaniuc Serghei; Caprița Anatolie și Scutelnic Semion privind anularea hotărârii nr.39/1 din 28.11.2023 al Consiliului electoral al Circumscripției electorale raionale Drochia nr. 14; anularea hotărârii nr. 39/2 din 28.11.2023 a Consiliului electoral al circumscripției electorale satești Nicoreni nr. 14/16 și obligarea Consiliului electoral al Circumscripție electorale raionale Drochia nr. 14 să emită hotărâre prin care să declare nule alegerile din turul II al Alegerilor Generale Locale în Circumscripția electorală nr. 14/16 sat. Nicoreni, raionul Drochia desfășurate la 19.11.2023,

împotriva deciziei din 12 martie 2024 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost respinsă cererea de apel,

c o n s t a t ă :

La 01 decembrie 2023 Rotaraș Mihail s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale raionale Drochia nr. 14, Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale satești Nicoreni

nr. 14/16, terț Podcovali Eduard prin care a solicitat: anularea hotărârii nr. 39/1 din 28.11.2023 a Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale raionale Drochia nr. 14; anularea hotărârii nr. 39/2 din 28.11.2023 a Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale sătești Nicoreni nr. 14/16; obligarea Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale raionale Drochia nr. 14 să emită hotărâre prin care să declare nule alegerile din turul II al Alegerilor Locale în Circumscripția Electorală nr. 14/16 s. Nicoreni, r-nul Drochia.

În motivarea cererii a indicat că, este candidatul independent la funcția de primar a s. Nicoreni r-nul Drochia, unde la 19.11.2023 s-a desfășurat turul II, anterior exercitând mandate consecutive de primar al acestei localități, concurent electoral la funcția de primar fiind candidatul PSRM, Podcovali Eduard. În ziua desfășurării alegerilor la funcția de primar al s. Nicoreni, turul II, la 19.11.2023, ora 07:00 contestatarul a adresat Consiliului Electoral al Circumscripției electorale sătești Nicoreni nr. 14/16 o înștiințare prin care a adus la cunoștință că la data de 18.11.2023, cu 15 ore până la deschiderea în s. Nicoreni a secției de votare, pe rețeaua de socializare Facebook, pagina „*Sunt din Nicoreni*” a fost publicată o informație care influența direct rezultatele scrutinului ce urma să se desfășoare a doua zi, 19.11.2023. Informația a fost postată de o entitate publică de stat - Casa de Cultură s. Nicoreni. Informația conținea aprecieri privind prestația în funcția de primar al contestatarului.

A relatat că, postarea s-a efectuat în perioada în care agitația electorală era interzisă, de pe un cont activ al Casei de cultură din circumscripție unde se desfășura scrutinul. Această informație nu numai că purta un caracter denigrator, dar prezenta semne de provocare pentru contestatar, care fiind obligat să se conformeze omisiunii la agitația electorală nu era în posibilitate să dea replică informațiilor postate care vizau activitatea acestuia de primar. Informația viza direct unul din cei doi concurenții electorali, pentru care se lansau aprecieri nefavorabile, pe cale de consecință sporind șanse pentru contracandidat, or lovirea în unul dintre doi candidați este prielnică celuilalt, având în vedere că opțiunea alegătorului în turul II de scrutin era să aleagă doar față de unul din ei. Or, a solicitat Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale sătești Nicoreni nr. 14/16 28.06.2023 să ia atitudine de înștiințarea adresată și să aplice măsurile prevăzute de lege pentru astfel de situații.

A invocat că, la etapa adresării respectivei înștiințări votul în turul II pentru alegerea în funcția de primar încă nu a demarat, iar rezultatele preliminare publicate pe 20.11.2023 indică 375 voturi pentru candidatul PSRM, Podcovali Eduard și 372 voturi pentru candidatul independent Rotaraș Mihail, adică o diferență de 3 voturi. Până la 21.11.2023 contestatarul nu a primit nici o soluție de la Consiliul Electoral al Circumscripției electorale sătești Nicoreni nr. 14/16 asupra înștiințării sale. La 21.11.2023 contestatarul a formulat o contestație către Comisia Electorală Centrală, în care invocă încălcarea regimului de interdicție a agitației electorale cu 15 ore până la demararea votului în turul II al alegerilor pentru funcția de primar al s. Nicoreni, specificând că postarea informației pe contul rețelei de socializare Facebook al Casei de Cultură Nicoreni a fost distribuită obținând mai multe vizualizări din partea alegătorilor din s. Nicoreni, provocând un val de nemulțumiri în adresa sa. Contestatarul a accentuat că nu a fost în posibilitate legală de a da replică informației denigratoarea în adresa sa, având în vedere perioada de interdicție a agitației

electorale care preceda deschiderea secției de votare și în care postarea producea efecte printre vizualizatori.

A obiectat reclamantul că, în astfel de condiții, postarea a influențat esențial rezultatele scrutinului desfășurat pe 19.11.2023, întrucât alegătorii care au vizualizat postarea au fost dezinformați cu un conținut de date eronate, cu privire la un concurent electoral concret, care a rămas defavorizat în raport cu unicul contracandidat, care evident obține astfel un avantaj. Încălcări semnalizate de alegători în timpul desfășurării scrutinului din 19.11.2023, au fost materializate prin transportarea de către o persoană a 20 persoane la secția de votare, în câteva tranșe, în mod organizat, cu indicații pentru care concurent electoral să se pronunțe alegători transportați.

Prin contestația din 21.11.2023 contestatarul a solicitat admiterea contestației, anularea rezultatelor votării din 19.11.2023 din turul II al Alegerilor Generale Locale în Circumscripția Electorală nr. 14/16, informarea neîntârziată despre rezultatele examinării.

La 24.11.2023 Comisia Electorală Centrală a direcționat în ordinea art. art. 91 alin. 1 lit. a), 97 alin. 2 p. 1) și alin. 3 din Codul Electoral și pct. 14 din Regulamentul privind procedura de examinare a contestațiilor în perioada electorală nr. 1128/2023 aprobat de CEC, soluționarea contestației către Consiliul Electoral al Circumscripției electorale satești Nicoreni nr. 14/16 28.06.2023, copia fiind direcționată contestatarului, președintelui Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale raionale Drochia nr. 14.

Comisia Electorală Centrală a remis către Consiliul Electoral al Circumscripției electorale satești Nicoreni nr. 14/16 28.06.2023 și contestația unui grup de alegători din s. Nicoreni, despre ce a informat grupul la adresa de e-mail recomandată de aceștia.

Astfel, la 28.11.2023 Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale raionale Drochia nr. 14 a emis hotărârea nr. 39/1 cu privire la examinarea contestațiilor depuse de contestatar și grupul de alegători, prin care contestațiile au fost respinse ca neîntemeiate.

A susținut că, în argumentarea soluției emise, Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale Drochia Nr. 14 a invocat că conținutul postărilor de pe pagina Facebook nu conțin elemente de agitație electorală în sensul art. 1 și 70 din Codul Electoral al RM, întrucât nu conțin îndemn de a participa la alegerile generale din 01 noiembrie 2023 și de a susține candidatul Partidului Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” în circumscripție electorală satească Nicoreni. Prin prisma circumstanțelor de fapt și de drept Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale nr. 14 a constatat lipsa încălcărilor prevederilor legislației electorale în circumstanțele descrise de contestatar. Cu referire la acțiunile descrise de grupul de alegători în contestația lor, Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale Drochia nr. 14 a invocat prevederile art. 70 alin. 5 din Codul Electoral și art. 52/1 alin. 1, 400 alin. 1 din Codul contravențional, conform cărora examinarea acesteia este de competența Inspectoratului de Poliție.

A remarcat că, la 28.11.2023, Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale satești Nicoreni nr. 14/16 28.06.2023 a adoptat hotărârea nr. 39/2 prin care a respins contestația lui Rotaraș Mihail, prin care s-a solicitat anularea

rezultatelor votării din 19.11.2023 din turul II al alegerilor generale, ca fiind neîntemeiată însă în argumentare, emitentul hotărârii nu a invocat nimic.

Consideră că hotărârea nr. 39/1 adoptată de Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale Drochia nr. 14 și hotărâre nr. 39/2 adoptată de Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale Nicoreni nr. 14/16 sunt vădit nemotivate, neîntemeiate și pasibile de casare deoarece autoritățile au examinat absolut superficial contestația/cererea prealabilă, fără a intra în esența tuturor argumentelor dar și a probelor pertinente prezentate. Hotărârile emise urmează a fi anulate și prin prisma faptului neexaminării circumstanțelor expuse de către contestatar. Drepturile stipulate în art. 38 din Constituția Republicii Moldova, fac parte din drepturile politice ale cetățenilor Republicii Moldova și au ca obiect de reglementare participarea cetățenilor la guvernare. Din prevederile constituționale stipulate în art. 2 alin. (1) rezultă drepturile electorale fundamentale: dreptul de a alege și de a fi ales. Aici sunt consacrate și principiile participării cetățenilor RM la alegeri, care se fac prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat.

Opinează că, la caz, rolul Comisiei Electorale Centrale și a organelor subordonate este de a crea și organiza condiții optime pentru exercitarea de către cetățenii acestei țări a dreptului constituțional de a alege și a fi ales în cadrul alegerilor libere, secrete și corecte, inclusiv și la alegerile locale generale, turul II din data de 19 noiembrie 2023, de invocat fiind aici prevederile art. 18 în coroborare cu art. 37 Cod Electoral RM.

A menționat că a formulat o acțiune obiectul căreia constituie anularea hotărârii nr. 39/1 adoptată de Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale Drochia nr. 14 și hotărâre nr. 39/2 adoptată de Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale Nicoreni nr. 14/16 și solicitarea de a emite o hotărâre prin care să se declare nule alegerile locale tutuul II pentru funcția de primar în s. Nicoreni desfășurate la 19.11.2023, formulând de drept o acțiune în obligare.

Respectiv, pornind de la prevederile art. 17 din Cod administrativ, reclamantul are dreptul la înaintarea acțiunii în contencios administrativ ori de câte ori se deduce la o examinare în *prima facie* - circumstanțele din cererea sa, acte, dosar administrativ etc. - probabilitatea (posibilitatea) lezării unui drept al său prin actul administrativ individual contestat. Probabilitatea că dreptul subiectiv ar putea fi vătămat este prezumată de fiecare dată când o persoană este destinatar (art. 11 alin. (2) enunțul 1) al actului administrativ individual defavorabil sau este terț. Noțiunea „revendică încălcarea” nu echivalează cu noțiunea „vătămarea dreptului”. „Revendicarea încălcării” justifică dreptul reclamantului în sens procesual de a înainta acțiunea în contencios administrativ, iar „vătămarea dreptului” se dovedește prin probațiune, fiind o problemă de fond. Astfel, constatarea vătămării dreptului de fiecare dată trebuie să fie un element de fond, acțiunea trebuind examinată în fond de către instanța competentă pentru a nu îngreși accesul la justiție (art. 6 CEDO, 20 Constituția RM, art. 39 Codul Administrativ).

A mai indicat că, în conformitate cu art. 98 alin. (1) pct. 1) din Codul electoral, în ordinea procedurii contenciosului administrativ, judecătoriile în primă instanță soluționează contestațiile împotriva acțiunilor/inacțiunilor și a hotărârilor organelor electorale după efectuarea procedurii de examinare a cererii prealabile. Consiliul electoral al circumscripției electorale Drochia nr. 14 este organ electoral cu sediul în raionul Drochia, Consiliul Electoral al Circumscripției electorale satești Nicoreni nr.

14/16 este parte a aceluiași raion. În temeiul art. 98 alin. (1) pct. 1) din Codul electoral și art.191 alin. (1) din Codul administrativ, controlul de legalitate a actelor Consiliului electoral al circumscripției electorale Drochia este de competența judecătorei Drochia, or aceste acte nu se regăsesc în excepțiile de la alin. (2) și (3) a art. 191 din Codul administrativ și art. 98 alin. (2), (3), (4) din Codul electoral.

Drept urmare, consideră că acțiunea în contencios administrativ este înaintată de contestatarul - reclamant cu respectarea competenței jurisdicționale și teritoriale. Totodată, art. 91 alin. (2), art. 98 alin. (1) pct. 1) din Codul electoral, art. 208 Cod administrativ, prevăd respectarea procedurii prealabile până la adresarea în instanța de judecată, în acest sens contestatarul la 21.11.2023 a depus contestația, cerere prealabilă care a fost soluționată prin adoptarea hotărârilor nr. 39/1 și nr. 39/2, fiind respinsă ca neîntemeiată. Astfel, acțiunea în contencios administrativ este înaintată de contestatarul reclamant cu respectarea procedurii prealabile.

Învederează reclamantul că în conformitate cu art. 38 Constituția Republicii Moldova, (1) voința poporului constituie baza puterii de stat. Această voință se exprimă prin alegeri libere, care au loc în mod periodic prin sufragiu universal, egal, direct, secret și liber exprimat. (2) Cetățenii Republicii Moldova au drept de vot de la vârsta de 18 ani, împliniți până în ziua alegerilor inclusiv, excepție făcând cei puși sub interdicție în modul stabilit de lege. (3) Dreptul de a fi aleși le este garantat cetățenilor Republicii Moldova cu drept de vot, în condițiile legii. În conformitate cu art. 219 din Codul administrativ, (1) instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți.

Reclamantul a susținut că a efectuându-se în ziua interdicției, agitație electorală, s-a încălcat norma legală. O astfel de agitație electorală, a determinat alegătorii să nu voteze unul din cei doi candidați, pe cale de consecință fiind favorizat celălalt, în lipsa firească a unui concurent terț. Acțiunea respectiva de agitație electorală are un singur scop, fără excepții, și anume scopul de a determina alegătorii să voteze un anumit candidat respectiv, lovindu-se în contracandidat, or publicitatea negativă tot este o publicitate, iar alegerea firească între doi candidați este exercițiul intim al fiecărui alegător care, luând decizia de a realizarea neapărat datoria civică de exprimare a votului pentru unul din concurenți să răspundă atât la întrebarea „cine merită votul meu din cei doi”, cât și la întrebarea „cine din cei doi nu merită votul meu”.

Consideră că o asemenea încălcare prin agitație electorală în perioada interzisă este de natură să afecteze și să influențeze rezultatele alegerilor. Or, potrivit art. 2 Codul Electoral RM:(1) Cetățeanul Republicii Moldova participă la alegeri prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat, (2) Participarea la alegeri este liberă și benevolă. Nimeni nu este în drept să exercite presiuni asupra alegătorului cu scopul de a-l sili să participe sau să nu participe la alegeri, precum și asupra exprimării de către acesta a liberei sale voințe. Iar în conformitate cu art. 7 Codul Electoral RM nimeni nu este în drept să exercite presiuni asupra alegătorului pentru a-l face să voteze sau să nu voteze, precum și pentru a-l împiedica să-și exprime voința în mod independent. Existența „Zilei tăcerii”, constă în asigurarea dreptului fiecărui alegător de a-și manifesta sau de a nu-și manifesta opțiunea electorală de sine stătător, inclusiv de a-l apăra de posibilele influențe prin intermediul materialelor agitațiunilor sau de oricare alte influențe. Ignorarea acestor valori

importante de salvagardat echivalează faptului că prevederile legale cu privire la agitația electorală sunt golite de substanță și oricare importanță.

Relatează reclamantul că hotărârea nr. 39/1 adoptată de Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale Drochia nr. 14 denotă că soluția emisă este consecința interpretării eronate a noțiunii de agitație electorală, argumentele contestatarului fiind arbitrar respinse, fără a fi analizate mult aspectual și obiectiv. Deși contestatarul invoca agitație electorală ilegală în preajma scrutinului din 19.11.2023, în motivarea hotărârii 39/1 se invocă argumente despre careva alegeri generale din 01.09.2023. Pentru contestatar este neclar ce circumstanță a examinat autoritatea abilitată cu soluționarea contestației, dacă pretinsa încălcare se invocă în funcție de data interdicției agitației electorale - 18.11.2023.

Sușține că, sunt dubii cu privire la autoritatea emitentă a deciziei nr. 39/1, or hotărârea este semnată de președintele Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale Drochia nr. 14, iar în partea dispozitivă se invocă că hotărârea este adoptată de Comisia Electorală Centrală. În acest aspect pentru contestatar apar dubii dacă i s-au asigurat garanțiile generale privind dreptul la un proces echitabil, dacă, până la urmă o autoritate competentă i-a soluționat contestația și dacă nu s-au făcut ingerințe în activitatea autorității competente din partea unor autorități ierarhic superioare.

A solicitat reclamantul anularea hotărârii nr. 39/1 adoptată de Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale Drochia nr. 14 și Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale Nicoreni nr.14/16. La caz pe marginea unei singure contestații s-au emis două soluții. Prin urmare, contestatarul este constrâns să deplângă ambele hotărâri, inclusiv cea adoptată de la Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale Nicoreni 14/16.

Prin încheierea din 14 decembrie 2023 a Judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani, au fost atrași în calitate de terț Tropoțel Tudor, Tropoțel Lucia, Furtuna Larisa, Romaniuc Serghei, Romaniuc Natalia, Romaniuc Olga, Tarpan Elena, Tarpan Nicolai, Ștefăneț Marian, Ștefăneț Ilie, Ștefăneț Viorica, Capriță Anatolie, Scastlivii Tudor, Ștefăneț Nina, Guțu Rita, Dumbravă Lilia, Popovici Alexandra, Cazacu Marius, Romaniuc Serghei, Rotaru Daria, Rotaru Oleg, Scutelnic Lilia, Scutelnic Ion, Scutelnic Alexandru, Scutelnic Semion, Crîșmaru Veronica, Ștefăneț Valentin, Ștefăneț Sergiu, Ștefăneț Tamara, Anghel Elena, Anghel Ana.

Prin hotărârea din 12 februarie 2024 a Judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani, corectată prin încheierea din 28 februarie 2024 a Judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani, a fost respinsă cererea de chemare în judecată depusă de Rotaraș Mihail, ca neîntemeiată.

La 15 februarie 2023 Rotaraș Mihail a depus apel motivat împotriva hotărârii din 12 februarie 2024 a Judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii cu emiterea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată să fie admisă integral.

Prin decizia din 12 martie 2024 a Curții de Apel Bălți a fost respinsă, cererea de apel depusă de Rotaraș Mihail, împotriva hotărârii din 12 februarie 2024 a Judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani.

În motivarea soluției adoptate, Curtea de Apel Bălți a reținut că, la examinarea cererii în anulare și obligare, legalitatea unui act administrativ, urmează a fi examinată prin prisma verificării dacă autoritatea și-a exercitat dreptul discreționar,

a luat în considerare toate faptele relevante, a respectat limitele legale ale dreptului discreționar și și-a exercitat dreptul discreționar conform scopului acordat prin lege. Potrivit art. 137 alin.(1) - (4) din Codul administrativ, în exercitarea dreptului discreționar atribuit, autoritățile publice trebuie să acționeze cu bună-credință în limitele legal stabilite și cu respectarea scopului pentru care le-a fost atribuit dreptul. Dacă autoritatea publică poate decide discreționar și doar una din mai multe consecințe juridice este legală, atunci dreptul discreționar al autorității publice se reduce la alegerea consecinței juridice/soluției legale. Stările de fapt identice în esență se tratează identic. O tratare neidentică a două stări de fapt identice se admite numai dacă există un motiv obiectiv. Dacă într-un caz autoritatea publică și-a exercitat dreptul discreționar într-un anumit mod, atunci în cazuri similare ea este obligată să își exercite dreptul discreționar în același mod. Această regulă nu se aplică dacă autoritatea publică intenționează să își schimbe în viitor practica de exercitare a dreptului discreționar în cazuri similare.

Curtea de Apel Bălți a relatat că, nu poate fi reținut argumentul apelantului Rotaraș Mihail precum că nu a fost invitat la examinarea procedurii administrative să fie audiat efectiv, deoarece respectivul moment de încălcare a prevederilor de formă și procedură, nu duce la nulitatea actului administrativ individual. Or, reieșind din prevederile art. 123 alin. (1) lit. b), c) și alin. (2) Cod administrativ, (1) o încălcare a prevederilor de formă și procedură, care nu duce la nulitatea actului administrativ individual, este neînsemnată atunci când: b) motivarea necesară se recuperează ulterior de către autoritatea publică; c) audierea necesară a unui participant se face ulterior. (2) Acțiunile prevăzute la alin.(1) pot fi recuperate pînă la finalizarea dezbaterilor judiciare în prima instanță.

Instanța de apel a constatat că, argumentul apelantului Rotaraș Mihail precum că, organul electoral, nu a examinat fondul contestației, circumstanțele de fapt și nu a verificat temeinicia argumentelor expuse, motiv din care consideră că, actul administrativ contestat, nu este motivat, prin care fapt consideră că, a fost îngrădit dreptul reclamantului la un proces echitabil, acces la justiție și recurs efectiv, este neîntemeiat deoarece, Consiliul electoral al circumscripției electorale nr.14 Drochia a realizat obligația de motivare a actului administrativ suspus anulării atât a) în drept – indicând temeiul legal pentru emiterea actului administrativ contestat și anume, Codul electoral, cât și b) motivarea în fapt – oportunitatea emiterii actului administrativ, inclusiv modul de exercitare a dreptului discreționar fiind individualizate totalitatea motivelor de fapt care au dus la emiterea de către Consiliul electoral al circumscripției electorale nr. 14 Drochia a actului administrativ. Prin urmare, dreptul reclamantului/apelant la acces la justiție, a fost respectat.

A menționat că, organul electoral, în exercitarea dreptului discreționar atribuit de lege – Cod electoral, a acționat cu bună-credință în limitele legale stabilite și cu respectarea scopului pentru care le-a fost atribuit dreptul în limita împuternicirilor și în baza procedurii stabilite expres de Codul electoral. Or, potrivit art. 101 alin. (2) lit. c) Cod electoral, organul electoral, după examinarea contestației, este în drept să adopte următoarele soluții: să respingă contestația ca fiind neîntemeiată.

Drept urmare, instanța de apel a invocat că, hotărârea supusă apelului a fost pronunțată de către instanța de fond cu respectarea dreptului părților la un proces echitabil, în sensul definit de art. 6 din Convenția europeană a drepturilor omului și a libertăților fundamentale, atât ca ansamblul garanțiilor procedurale enunțate în

această dispoziție convențională, cât și dreptul la judecarea în mod echitabil a cauzei, ceea ce presupune inclusiv motivarea hotărârilor, principiul contradictorialității și modul de administrare a probelor.

A concluzionat instanța de apel că, instanța de fond corect a aplicat normele de drept care se referă speței, a dat apreciere completă obiectivă și sub toate aspectele probelor, iar hotărârea contestată este legală și întemeiată, adoptată cu respectarea drepturilor și intereselor legale a participanților la proces.

La 13 martie 2024, Rotaraș Mihail a depus recurs împotriva deciziei din 12 martie 2023 a Curții de Apel Bălți, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea hotărârii instanței de fond și a deciziei instanței de apel, cu pronunțarea unei decizii noi de admitere a acțiunii.

În motivarea recursului, Rotaraș Mihail și-a exprimat dezacordul cu decizia instanței de apel, reiterând circumstanțele de fapt și de drept expuse în contestație (cererea de chemare în judecată) și în cererea de apel.

A invocat recurentul că, autoritatea publică intimată nu a probat în nici un mod transmiterea materialelor spre investigație organului de poliție. Deci, a emis decizie pe marginea contestației în care invocă competențe proprii organului de poliție, Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale nr. 14 nu a tăgăduit să se adeverească de rezultatul unor astfel de investigații pentru a se convinge de temeinicia sau netemeinicia argumentelor contestatarilor.

A susținut recurentul că președintele biroului electoral al Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale sătești Nicoreni nr. 14/16 nu a reflectat în raportul biroului electoral înștiințarea concurentului electoral Rotaraș Mihail în dimineața zilei alegerilor din 19.11.2023, deși este obligat să o facă, în conformitate cu art. 78 alin. 7 din Codul Electoral. Mai mult, informații despre încălcările invocate de contestatar nu au fost transmise de Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale nr. 14/16 către Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale nr. 14 împreună cu toate actele privind rezultatele votării, în cadrul unui raport.

A mai indicat recurentul că, există riscul să fie validate alegeri în mersul cărora cu siguranță s-au produs încălcări de genul transportului organizat de alegători, rezultatul scorului electoral dintre concurenți fiind de doar 3 voturi.

Recurentul a menționat că argumentele invocate de către acesta au fost nemotivat respinse de către autoritățile judecătorești, invocând că dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, prezumă dreptul la o hotărâre motivată. Motivarea este o parte a hotărârii în care instanța judecătorească în mod obligatoriu își expune concluziile formulate în privința cauzei deferite spre soluționare.

A remarcat recurentul că, jurisprudența constantă indică de fiecare dată asupra obligației instanțelor de a-și motiva deciziile lor, obligația de motivare poate varia în funcție de natura deciziei și trebuie analizată în lumina circumstanțelor fiecărei cauze. Fără a necesita un răspuns detaliat la fiecare argument invocat de către un reclamant, această obligație presupune, totuși, că o parte la procedura judiciară poate aștepta un răspuns specific și explicit la acele argumente care sunt decisive pentru rezultatul procedurii în cauză.

În conformitate cu art. 95 alin. (1) din Codul electoral, în perioada electorală, termenul general de depunere a contestațiilor este de 3 zile, care se calculează

începând cu ziua următoare zilei în care a fost săvârșită acțiunea, a fost identificată inacțiunea sau a fost adoptată hotărârea.

În virtutea alineatului 8 al aceluiași articol, înaintarea acțiunilor în contencios administrativ, precum și exercitarea căilor de atac împotriva actelor judecătorești se efectuează în termenul stabilit la alin.(1).

Decizia Curții de Apel Bălți a fost pronunțată public la 12 martie 2024, și conform extrasului din poșta electronică, decizia instanței de apel a fost notificată recurentului la 13 martie 2024 (f.d.184, vol.2).

Astfel, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal.

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de Rotaraș Mihail, în raport cu actele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 245¹ alin. (1), (3) din Codul administrativ, recursul este admis dacă:

a) interpretarea legii din hotărârea sau decizia contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;

b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;

c) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;

d) hotărârea sau decizia este arbitrară sau se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;

e) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv;

f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Aprecierea probelor dată de prima instanță și instanța de apel este obligatorie pentru instanța de recurs, cu excepția cazului în care se invocă temeiul de la alin.(1) lit.d) sau a cazului în care Curtea Supremă de Justiție examinează cauza după trimitere la rejudecare. La examinarea recursului într-o cauză care a fost trimisă anterior la rejudecare pot fi prezentate probe noi dacă acestea au fost restituite nejustificat sau nu au fost reclamate de către instanța de judecată contrar prezentului cod.

În sensul art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă recursul este inadmisibil, completul din 3 judecători adoptă o încheiere irevocabilă. Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se comunică părților.

Alineatul (2) al aceluiași articol statuează la lit. a¹) că, recursul se declară inadmisibil în special când recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.245¹.

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase. Astfel, normele pre citate oferă un drept exclusiv al instanței

de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă.

În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Completul Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că motivele de casare, invocate în recurs de către Rotaraș Mihail, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ, deoarece se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către Curtea de Apel Chișinău și nu relevă interpretarea contrară a legii și aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural sau că aceasta s-ar baza în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul depus de Rotaraș Mihail, conține obiecții de fapt și de drept similare celor expuse în cererea de chemare în judecată, care au fost analizate de către Curtea de Apel Bălți, fiind apreciate în mod corespunzător.

În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentului la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în prima instanță, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii/deciziei și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor factice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate Curții de Apel Bălți și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici.

Simpla trimitere la un text de lege, fără explicarea pretensei interpretări și/sau aplicări eronate a prevederilor legale de către Curtea de Apel Bălți, nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea unei asemenea pretenși argument, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție s-ar substitui autorului recursului, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a

instanței judecătorești supreme care constă, în special, în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 09 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Rotaraș Mihail.

Conform art. 98 alin. (1) pct. 4) din Codul electoral și în conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul depus de Rotaraș Mihail, se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc